

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobkyně: **M. D.**, zast. advokátkou JUDr. Irenou Strakovou, se sídlem AK Žitná 45, Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 1. 2005, č. j. 24 Az 460/2004 – 33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 6. 2004, č. j. OAM-6425/VL-11-P17-2003 bylo rozhodnuto, že se stěžovatelce neuděluje azyl z důvodů nesplnění podmínek podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále zákona o azylu), současně bylo žalovaným rozhodnuto podle § 28 zákona o azylu, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 uvedeného zákona. Žaloba podaná proti rozhodnutí žalovaného byla výše označeným rozsudkem zamítnuta. Stěžovatelka proti rozsudku podala kasační stížnost z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.); v kasační stížnosti hodnotí odůvodnění rozsudku krajského soudu, co se týče skutkových zjištění, vyjadřuje se k nejednoznačnosti zpráv Ministerstva zahraničních věcí ohledně dodržování lidských práv. Žalovaný i soud tyto nesprávně vyhodnotili, když dospěli k závěru, že stěžovatelce nehrozí v případě návratu pronásledování z důvodu její příslušnosti k náboženské skupině adventistů sedmého dne, stejně nesprávně vyhodnotili její situaci

z hlediska ust. § 12 zákona o azylu. Požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení, současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Dle ustanovení § 109 s. ř. s. byl Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnosti napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a), a d) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnosti, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dle § 13 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu

podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. Předpokladem udělení azylu za účelem sloučení rodiny manželů azylanta je trvání manželství před udělením azylu azylantovi.

Dle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Tvrzenou nezákonnost spatřuje stěžovatelka v nesprávném posouzení právních otázek soudem v předcházejícím řízení ohledně možnosti udělení azylu a překážky vycestování, přičemž tato námitka je po právní stránce zcela nekonkrétní.

Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Ze spisového materiálu vyplynulo, že stěžovatelka nikdy nevyvíjela žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ani se sama nijak politicky neangažovala. V žádosti o udělení azylu uvedla, že o azyl žádá, protože na Ukrajině je pod velkým morálním tlakem. V průběhu řízení o udělení azylu bylo zjištěno, že stěžovatelka patří k náboženské skupině adventistů sedmého dne, kvůli své víře měla problémy v rodině, zejména s otcem, který požadoval, aby se zřekla své víry; nedovoľoval jí oslavovat sobotu, číst bibli, nechtěl ji pouštět do kostela; měla s ním pořád konflikty a byl velmi agresivní. Dále v protokolu uvedla, že vystudovala vysokou školu, zaměstnání však bez pomoci rodičů a kontaktů nemůže sehnat. K důvodům žádosti o azyl uvedla, že důvody jsou asi náboženské utiskování ze strany příbuzných a okolí. Jiné problémy se státními orgány a jinými osobami ve vlasti neměla, v případě návratu se obává morálního tlaku.

Uplatněné důvody pro udělení azylu posoudil správní orgán a následně i soud s tím, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12, § 13 odst. 1, 2 zákona o azylu, když stěžovatelka uvedla důvody spočívající v rodinných neshodách aniž by zmiňovala své pronásledování za uplatňování politických práv, případně hrozbu pronásledování z důvodů rasy, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů ve státě, jehož je občankou. Žalovaný správně vyhodnotil situaci, následkem čehož nebyl stěžovatelce azyl udělen.

V případě stěžovatelky nelze hovořit o pronásledování, které by bylo podporováno státem, když tato se na žádný státní orgán s žádostí o pomoc neobrátila. Mezinárodně právní ochrana formou azylu je poskytována jenom v těch případech, kdy jedinec nemůže z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu využít ochrany svého domovského státu. K tomu, aby mohl takový závěr být učiněn, je ovšem nutné, aby stěžovatelka využila všech prostředků, které právní řád jeho vlasti k ochraně práv a svobod jednotlivce poskytuje; těchto prostředků však stěžovatelka nevyužila.

Správní orgán a následně i soud se proto tvrzené nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nedopustily.

Jak vyplynulo ze správního spisu, správní orgán v řízení rovněž zkoumal, zda v případě stěžovatelky byly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, nevybočil z mezí správního uvážení, zejména, když stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sama neuváděla.

Z rozsudku soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se soud řádně a podrobně zabýval námitkami stěžovatelky uplatněnými v žalobě a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Poučovací povinnost žalovaného v řízení o udělení azylu nemá představovat návod, jak azyl získat, tedy prezentaci důvodů, pro které je obvykle azyl poskytován. Na druhé straně správní řízení nesmí znemožnit žadateli o azyl sdělit všechny okolnosti, které sám považuje pro udělení azylu za významné. To bylo ze strany žalovaného dodrženo a stěžovatelka nebyla ve vypovězení důvodů, které jej k podání žádosti o azyl vedly, nikterak omezována ani kapciózně od nich odváděna.

Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků správní orgán při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 vycházel. Správní orgán nemá povinnost sám domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činit příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Ze spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že stěžovatelka nebyla nikterak krácena na svém právu seznámit se s podklady pro rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění.

Stěžovatelka tvrdí, že napadené rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné z nedostatku důvodů. Nejvyšší správní soud shodně se závěrem krajského soudu shledal rozhodnutí žalovaného řádně odůvodněným, jeho závěry jsou logické a jsou odrazem řádně provedeného dokazování. Závěry, které soud učinil v odůvodnění svého rozhodnutí, jsou zcela zřejmé a odpovídají závěrům, k jakým dospěl Nejvyšší správní soud výše.

Z údajů uváděných stěžovatelkou a v návaznosti na aktuální zprávy o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, z nichž žalovaný v řízení vycházel, nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatelka byla nucena vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen její život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde jí hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je její život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o její vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Svoji situaci ohledně náboženského vyznání může stěžovatelka řešit změnou

bydliště v rámci území ve své vlasti, neboť problémy, které měla, jak sama uvádí, zaznamenala pouze ve vlastní rodině.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 21. září 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu